

Poselství papeže Františka k postní době 2021

Milé sestry a milí bratři,

když Ježíš svým učedníkům vysvětluje, že svým utrpením, smrtí a zmrtvýchvstáním plní Boží vůli, zároveň jim odhaluje hluboký význam svého poslání a zve je, aby se k němu připojili pro spásu světa.

Když se ubíráme postní cestou k velikonočním svátkům, připomínáme si toho, který se „ponížil a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži“ (Flp 2,8). V této době obrácení obnovujeme svou víru, čerpáme z „živé vody“ naděje a otevřeným srdcem přijímáme Boží lásku, která nás přetváří v sestry a bratry v Kristu. O velikonoční noci obnovíme své křestní závazky, a tak se skrze Ducha Svatého znovu zrodíme jako nové ženy a noví muži. Cesta postní dobou, stejně jako cesta křesťanským životem, prochází světlem zmrtvýchvstání, které prozařuje city, postoje a rozhodnutí každého, kdo chce jít za Kristem.

Podmínkou a důkazem našeho obrácení je půst, modlitba a almužna, jak je hlásá Ježíš (srov. Mt 6,1–18). Cesta chudoby a odříkání (půst), pomoc a láskyplný přístup ke zraněnému (almužna) a synovský rozhovor s Otcem (modlitba) nám umožní vyjádřit upřímnou víru, živou naději a činorodou křesťanskou lásku.

1. Víra nás zve, abychom přijímali pravdu a stali se jejími svědky před Bohem a přede všemi našimi bratry a sestrami

Přijmout a žít pravdu zjevenou v Kristu znamená v této postní době nechat se především proniknout Božím slovem, které církev předává z generace na generaci. Tato pravda není intelektuálním konstruktem, vyhrazeným několika vybraným, nadřazeným a důstojným. Je poselstvím, kterého se nám dostalo a kterému můžeme porozumět inteligencí svého srdce, pokud bude otevřené pro nezměrného Boha, který nás miloval dříve, než jsme si to sami uvědomili. Touto pravdou je sám Kristus. Zcela na sebe vzal naše lidství, a tím se stal cestou – náročnou, ale otevřenou všem – která vede k plnosti života.

Ti, kdo prožijí půst v odříkání a v prostotě svého srdce, objeví Boží dar a pochopí, že jsme stvořeni k Božímu obrazu a podobě a v něm dojdeme plnosti. Ten, kdo přijme chudobu a postí se, stává se chudým s chudými a „shromažďuje“ bohatství lásky přijímané a sdílené. Takto chápaný a žitý půst nám pomáhá milovat Boha a bližního. Jak učí sv. Tomáš Akvinský, láska je jako „hnutí zaměřující se pozorností na druhého tak, že se milující považuje za spojeného s ním v jedno“ (encyklika Fratelli tutti, č. 93).

Postní doba je dobou víry neboli dobou, kdy přijmeme Boha do svého života a dovolíme mu, aby si u nás „učinil příbytek“ (srov. Jan 14,23). Postit se znamená osvobodit svůj život ode všeho, co ho okupuje, od přemíry informací – pravdivých či nepravdivých –, spotřebních produktů, abychom otevřeli brány svého srdce tomu, který k nám přichází zcela chudý, ale „plný milosti a pravdy“ (Jan 1,14); Syn Boha Spasitele.

2. Naděje jako „živá voda“, díky které můžeme pokračovat na své cestě

Samaritánka, kterou u studny Ježíš prosí, aby mu dala napít, nechápe, když jí říká, že by jí mohl nabídnout „živou vodu“ (Jan 4,10). Zpočátku si samozřejmě myslí, že jde o skutečnou vodu. Ježíš má ale na mysli Ducha Svatého, toho, kterého nám dá v plnosti ve velikonočním tajemství, aby v nás rozlil naději, která nezklame. Když Ježíš oznamoval své utrpení a svou smrt, zároveň zvěstoval naději: „třetího dne bude vzkříšen“ (Mt 20,19). Ježíš hovoří o budoucnosti, která se před námi otevírá díky Božímu milosrdenství. Doufat s ním a díky němu znamená věřit, že dějiny nekončí s našimi chybami, násilím, nespravedlností a hříchem, které přibíjí na kříž Lásku. Znamená to čerpat z jeho otevřeného srdce Otcovo odpuštění.

Žijeme v době plné obav, pociťujeme nejistotu a vlastní křehkost. Slova o naději proto mohou provokovat. Ale postní doba je tu, abychom měli naději, abychom znovu obrátili svůj zrak k trpělivosti Boha, který neustále pečuje o své stvoření, zatímco my s ním mnohdy nakládáme špatně (srov. encyklika Laudato sí, č. 32–33, 43–44). Svatý Pavel nás důrazně vybízí k naději v usmíření: „Smiřte se s Bohem!“ (2 Kor 5,20). Když je nám odpuštěno ve svátosti smíření, která je jádrem našeho obrácení, sami se stáváme šířiteli odpuštění: když se dostane odpuštění nám, můžeme ho zprostředkovat v ohleduplném rozhovoru,

můžeme potěšit toho, koho zasáhla bolest. Díky Božímu odpuštění můžeme svými slovy a skutky prožívat Velikonoce v duchu bratrství.

Postní doba nás vybízí, abychom říkali „druhým slova, která povzbuzují, posilují, utěšují, podněcují, a ne slova, která ponižují, zarmocují, popuzují, opovrhují druhým“ (Fratelli tutti, č. 223). K tomu, abychom předali naději, mnohdy stačí „laskavý člověk, který je ochoten odložit své obavy a starosti stranou a projevit zájem, obdarovat úsměvem, říct povzbudivé slovo, naslouchat uprostřed všeobecné lhostejnosti“ (tamtéž, č. 224).

V usebrání a v tiché modlitbě obdržíme naději v podobě inspirace a vnitřního světla, které vnese jas do úkolů a rozhodnutí našeho poslání. Proto je nezbytné usebrat se v modlitbě (srov. Mt 6,6) a ve skrytosti se setkat s laskavým Otcem.

Prožívat postní dobu v naději znamená si uvědomit, že v Ježíši Kristu jsme svědky nové doby, ve které Bůh „tvoří vše nové“ (srov. Zj 21,1–6). Přijmeme tak naději od Krista, který dal svůj život na kříži a kterého Bůh třetího dne vzkřísil, a jsme připraveni „obhájit se před každým, kdo se nás ptá po důvodech naší naděje“ (1 Petr 3,15).

3. Láska, která kráčí plná soucitu a bdělosti v Kristových stopách, je nevyšším vyjádřením naší víry a naší naděje

Křesťanská láska se raduje, když vidí druhého růst. Proto trpí, když druhý zažívá bolest, když je osamoceny, nemocný, bez domova, přezíraný, v nouzi... Křesťanská láska nás pobízí, abychom vycházeli ze sebe, sdíleli se a vytvářeli společenství.

„Sociální láska‘ umožňuje dělat pokroky směrem k civilizaci lásky, k níž se může každý z nás cítit být povolán. Láska se svým tíhnutím k univerzálnosti je schopná budovat nový svět, protože není nějakým prázdným citem, ale nejlepším prostředkem k objevování účinných cest pro rozvoj všech“ (Fratelli tutti, č. 183).

Křesťanská láska je darem, který našemu životu dává smysl. Díky ní považujeme ostatní, kteří jsou v nesnázích, za členy naší rodiny, za přátele, bratry. Ani drobnost, o kterou se láskyplně rozdělíme, nezapadne, ale promění se ve zdroj života a štěstí. Tak tomu bylo v případě vdovy ze Sarepty, která se rozdělila o svou mouku a olej, upekla chléb a podala ho proroku Eliášovi (srov. 1 Král 17,7–16). Stejně tomu bylo s chleby, které Ježíš požehnal, rozlámal je, dal svým učedníkům a nasýtil velký zástup (srov. Mk 6,30–44). Stejně tomu bude s naší almužnou, ať už je menší nebo větší, ale nabízená prostě a s radostí.

Prožívat postní dobu s křesťanskou láskou znamená postarat se o toho, kdo prochází utrpením, je opuštěný, zachvácen strachem z pandemie covid-19. Uprostřed velkých nejistot ohledně budoucnosti si připomeňme slova, kterými se Bůh obrací ke svému služebníku: „Neboj se, vždyť jsem tě vykoupil“ (Iz 43,1), a spolu s laskavostí nabídněme i slovo povzbuzení, aby bližní mohl zakusit, že ho Bůh miluje jako svého syna.

„Jedině pohled proměněný láskou může způsobit, že uznáváme důstojnost druhých, a v důsledku toho si vážíme chudých a přijímáme je v jejich důstojnosti, vážíme si jejich identity a kultury, a tím je doopravdy integrujeme do společnosti“ (Fratelli tutti, č. 187).

Milí bratři, milé sestry, v každé životní etapě je třeba věřit, doufat, milovat. Kéž nám toto pozvání prožít postní dobu jako cestu obrácení, modlitby a sdílení našich dober pomůže obnovit osobní a společnou víru, kterou nám dává živý Kristus, naději, již vzbuzuje Duch Svátý, a lásku, jejímž nevyčerpatelným pramenem je Otcovo milosrdné srdce.

Panna Maria, Matka Spasitele, která věrně setrvává u paty kříže i v srdci církve, ať nám pomůže svou starostlivou přítomností a požehnání Zmrtvýchvstalého ať nás provází na cestě k velikonočnímu světlu.

Dáno v Římě u Sv. Jana Lateránského dne 11. listopadu 2020,
v den památky sv. Martina z Tours